

OCJENA RIZIKA I ODRŽIVA ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE U
PROMJENJIVIM VREMENSKIM UVJETIMA

BILTEN #3

KOLOVOZ 2018 - PROSINAC 2018

Nesreće i katastrofe predstavljaju opasnost ne samo za očuvanje kulturno povijesne imovine sa svojim kulturnim, povijesnim i umjetničkim vrijednostima, već i na sigurnost posjetitelja, osoblja i lokalne zajednice. Osim toga, oni uzrokuju nesumnjivo negativne posljedice na lokalnu ekonomiju zbog gubitka prihoda od turizma, a i zaradu

domaćih ljudi koji su ovisni o njemu. ProteCht2save pridonosi podizanju razine kapaciteta javnog i privatnog sektora u aktivnostima kojima bi se ublažili utjecaji klimatskih promjena i prirodnih opasnosti na kulturnu baštinu, strukturalnu stabilnost zaštićenih objekata i artefakata. Projekt se fokusira prije svega na razvoj provedivih i prilagođenih rješenja za podizanje otpornosti kulturne baštine na događaje kao što su poplava i jaka kiša.

ŠTO SE DOGODILO U POSLJEDNJIH NEKOLIKO MJESECI?

SEMINAR I RADIONICA U BISTRI - SLOVENIJA

Predstavnici projektnog partnera Općine Kočevje prisustvovali su seminaru i radionici pod nazivom “Zaštita od požara u zgradama kulturne baštine” održanoj 4. listopada u Tehničkom muzeju Slovenije, u dvorcu Bistra. Manifestaciju je organizirala Slovenska udruga za zaštitu od požara. Predstavnici Ministarstva kulture, Vatrogasnog saveza Slovenije, Uprave Republike Slovenije za civilnu zaštitu i zaštitu od katastrofa,

predstavnici muzeja, vatrogasci, inženjeri zaštite od požara, arhitekti, kustosi i drugi stručnjaci razmijenili su vrijedna znanja i raspravljali o tome kako u budućnosti surađivati. Vatrogasna vježba uključivala je spašavanje predmeta kulturne baštine iz muzeja.

VJEŽBA KOLOMANI18 - MELK, AUSTRIJA

Od 27. Kolovoza do 1. Rujna 2018. godine Dunavsko sveučilište Krems održalo je Ljetno sveučilište za zaštitu kulturnih dobara u poznatom benediktinskom samostanu Melk u Austiji. 19 sudionika iz 9 različitih zemalja sudjelovali su i pridonijeli svojim individualnim znanjima jednodnevnom programu, čiji je cilj razvijanje prototipa spasilačkih timova (CHRT)

za kulturnu baštinu i koji su kulminirali **evakuacijskom vježbom** na kraju tjedna.

Nakon niza predavanja o radu kriznog osoblja prvog dana, 2. dan sudionici su izveli vlastitu vježbu pod nazivom **KOLOMANI18**. Sudionici ove vježbe su stručnjaci za zaštitu kulturnih dobara i zadatak im je bio svojim iskustvom poduprijeti stožerne časnike Teritorijalnog vojnog zapovjedništva Donje Austrije u **zaštiti kulturne baštine u regiji Wachau**. Regija Wachau, koja je na popisu svjetske baštine UNESCO-a, ugrožena je poplavama koje su veće i od one 2013. godine, a sadašnja zaštita od poplava vjerojatno neće izdržati tako veliku količinu vode. Stanovništvo i pokretna kulturna baština morali su biti evakuirani.

Trećeg dana započeo je razvoj prototipova vježbi za timove za spašavanje kulturne baštine, kao i priprema lokalnog muzeja za vježbu evakuacije. Petog dana vježbe sudionici Ljetnog sveučilišta obavili su vježbu unutar samostana djelujući kao osoblje samostana Melk. Pokretna kulturna dobra su predana časnicima za zaštitu vojno-kulturnih dobara austrijskih oružanih snaga koji su pozvani za pomoć i prijevoz robe do skloništa. U petak poslijepodne održana je prva lokalna fokus grupa u Austriji na kojoj su se **javno prezentirali i raspravljali rezultati** Ljetnog sveučilišta.

FESTIVAL OTPORNOSTI - BOLOGNA, ITALIJA

Festival otpornosti održan je u Bologni od 7. do 9. rujna 2018. godine i po prvi puta kao temu uključuje očuvanje kulturne baštine. CNR-ISAC organizirao je svoju prvu Lokalnu fokusnu skupinu “Gradovi i dinamična

područja- Otpornost iz prošlosti u budućnost”, 7. rujna 2018., u 18:00. Ovaj događaj također je uključen u događaj “Europske noći istraživača 2018” financiran od strane projekta SOCIETY H2020-MSCA-NIGHT-2018/2019 Br.819090 (<http://nottedeiricercatori-society.eu/>). [Video_Promo](#) (IT jezik).

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA - PEČUH, MAĐARSKA

Glavni cilj ovog događaja (12. rujna 2018.) bio je predstaviti ažurirani projekt ProteCHt2save i relevantne europske inicijative Interrega o zaštiti kulturne baštine, posebno ističući iskustva i dobre prakse u Mađarskoj. Štoviše, cilj događaja je povećati svijest lokalnih vlasti i dionika koji su uključeni u procese smanjenja rizika od katastrofa kako bi postali integriraniji u svoj cjelokupni pristup i poboljšanje namjera. Tijekom konferencije će se vrednovati i aspekti geografskih, kulturnih i ekonomskih obilježja.

Nakon konferencije uslijedio je posjet jedinstvenom odboru za crtanje na Sveučilištu u Pečuhu / Odsjeku za fizičku i okolišnu geografiju.

1. LOKALNA FOKUS GRUPA - FERRARA, ITALIJA

Dvorac Estense iz Ferrare ugostio je **20. studenog 2018.** godine Lokalnu fokusnu skupinu ProteCHt2Save, organiziranu od strane Službe za planiranje korištenja zemljišta i Ureda za međunarodne odnose općine Ferrara. Intervencije su se održavale na vrlo simboličnoj lokaciji, u samom središtu grada, bogatoj kulturnim znamenitostima, izloženoj razornim prirodnim događajima. Panel diskusije su slijedile niz lekcija naučenih tijekom godina, od onoga što je do 2012. potresom

pokazana praksa hidrauličke zaštite i pozornost na kanalizacijske sustave.

Prognoze za razdoblje 2021.-2050. upozoravaju na učinke klimatskih promjena u regiji. Usporedimo li podatke iz 1961.-1990. s onima u slijedećih trideset godina vidljivo je da su temperature porasle za 2°C, i oko 20 ljetnih dana dodano je prethodnim mjerenjima. Također, uzrok pada kišnih dana su obilne kiše u vrlo kratkom vremenu, nasilne i neočekivane, „tropske noći“.

Ova izvješća predviđaju potrebu integriranog procesa zaštite potaknuto projektom ProteCHt2save, u kojem je sinergija između sprječavanja i odgovora na izvanredne situacije u skladu sa specifičnim resursima uključenih područja. „Ferrara je povijesno snažno posvećena kulturi, njejoj proizvodnji, očuvanju i valorizaciji. Pristupom koji je naša regija uvijek imala prema kulturnoj baštini postignut je cilj očuvanja naizgled neodrživih dobara, ističući se pri tom u dijeljenju znanja i zajedničkom djelovanju. Upravo smo počeli raditi na pitanju promjene klime i povezanim rizicima: biti svjestan socijalnih, ekonomskih i kulturnih troškova uzrokovanih prirodnim katastrofama koji ukazuju na potrebu duge i opsežne komunikacijske kampanje, čime se učinkovito poboljšava praksa održivosti i upravljanja rizicima“, izjavio je Prof. Gianfranco Franz.

2. LOKALNA FOKUS GRUPA - KREMS, AUSTRIJA

20. studenog 2018. održan je drugi sastanak lokal fokus grupe na Dunavskom sveučilištu Krems u regiji Wachau koja je pod zaštitom UNESCO-a. Predstavnici lokalnih i regionalnih dionika, kreatora politike i osoba koje reagiraju na izvanredne situacije razgovarale su o mogućoj suradnji u zaštiti kulturne baštine. U poslijepodnevnom satima polaznici su vlakom preko Wachaua otišli do Spitzta na Dunavu, gdje su lokalni vatrogasci dali kratak

pregled svojih planova poplava Dunava i pokazali svoju opremu za slučaj opasnosti kao i skladište mobilne zaštite od poplava.

INTERAKTIVNA KONFERENCIJA - BEČ, AUSTRIJA

5. prosinca 2018. godine ProteCHt2save je predstavljen na konferenciji INTERact u Beču. Konferencija je za cilj imala podizanje svijesti o potencijalima kulture u Europi, predstavljanje raznolikosti Interreg projekata kulturne baštine, stvaranje platforme za Interreg programe i projekte kako bi se omogućila **razmjena iskustava i znanja**, promoviranje INTERACT-ovih napora u kapitalizaciji i predstavljanje INTERACT e-knjiga. Ova **e-knjiga**

promiče projekte najbolje prakse koji su označeni pod Europskom godinom kulturne baštine 2018. Jedan od najboljih projekata je ProteCHt2save. E-knjigu možete pronaći online - [e-book](#).

Panel diskusijama o važnosti kulturne baštine, izložbom „Povezane kulture, povezani građani“ i 24 projekta koji predstavljaju sebe i svoje rezultate na izložbenim štandovima, INTERACT konferencija bila je uvod u zaključnu konferenciju EYCH 2018, koja je održana u Beču 6. i 7. prosinca. **ProteCHt2save predstavio je vodeći partner ISAC-CNR s Alessandrom Bonazzom sudjelujući u panel diskusiji na temu „Korištenje kulturne baštine kako bi se olakšala dodatna poboljšanja u drugim sektorima“**, a zajedno s DUK-om projekt je predstavljen na štandu s letcima projekta, sigurnosnim prslucima i videom o vježbi TRITOLIA18. Videozapis je dostupan na YouTube-u - [video](#).

IZLAZNI PODACI: PRIRUČNIK ZA MENADŽERA KULTURNE BAŠTINE

Strategije ublažavanja i prilagodbe za suočavanje s budućim pritiscima klimatskih promjena

U odnosu na Tematski radni plan koji je planiran u sklopu aktivnosti T1 "*Identificiranje rizičnih područja i prioriteta*", CNR-ISAC je krajem 2018. finalizirao izlazne podatke O.T1.3. Kompilacija opsežnog seta Priručnika za ublažavanje i prilagodbu. Glavni cilj priručnika je **unaprijediti spoznaje o opasnostima i rizicima integriranim s mjerama za zaštitu kulturne baštine** u skladu sa Sendai okosnicom za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje od 2015. do 2030. - sporazum o razvojnoj agendi za razdoblje nakon 2015. godine koju je odobrila UN Opća Skupština - koja uključuje potrebu zaštite kulturne baštine među ključnim prioritetima i odgovornostima među dionicima, uključujući lokalnu upravu, privatni sektor i druge zainteresirane strane.

Priručnik je razvijen za zaštitu kulturne baštine u promjenjivom okruženju, s glavnim ciljem pomaganja dionicima baštine, vlasnicima i kustosima povijesnih zgrada i zbirki, kreatorima javnih politika i nacionalnim / lokalnim organizacijama za baštinu da se mogu nositi s pritiscima budućih klimatskih promjena. Vjerujemo da je **potrebno uspostaviti i promicati "politiku očuvanja usklađenu sa elementime otpornost" ili "politiku otpornosti usklađenu sa elementima očuvanja"**.

Pitanje otpornosti zaslužuje veću pozornost u svakom od sedam globalnih ciljeva i četiri prioriteta djelovanja koje očekuje Okosnica Sendai. Iz tog razloga, u **prvom dijelu Priručnik uvodi stupove Sendai okosnice** (razumijevanje posljedica rizika, jačanje upravljanja rizicima, ulaganje u otpornost za smanjene rizika, jačanje spremnosti na katastrofe i „bolji povratak“ kod oporavka i rekonstrukcije) i **rezultate nedavnih publikacija** na shematski i sintetički način.

U **drugom dijelu Priručnika prikupljaju se specifične preporuke i smjernice podijeljene s kritičnim elementima menadžmenta** (Informacija o imovini CH, Osnivanje, Znanje i svijest, Planiranje zaštite CH, Politika i propisi).

Kako bi se lakše razmotrilo i upravljalo posljedicama djelovanja ekstremnih događaja na imovinu kulturne baštine, **posljednji popisi odjeljaka, i menadžerske i tehničke preporuke**, podijeljeni su prema ekvivalentnim ekstremnim događajima (klimatske promjene, poplave, jake kiše, požar zbog suša i vjetar).

Priručnik završava **primjerima dobre prakse** iz nedavnih projekata, inicijativa, strategija i alata koji se provode na području ublažavanja i prilagodbe kako bi se suočili s budućim pritiscima klimatskih promjena.

Cijeli document dostupan je na - [webpage](#).

It is recommended that Regional and local Authorities be reminded that:

Flood

SECURING FLOOD PROTECTION MEASURES requires all involved to also **UNDERSTAND** what constitutes **CULTURAL HERITAGE HISTORIC VALUE** and **SIGNIFICANCE**.

More **ATTENTION** should be paid to **NON-STRUCTURAL MEASURES** and **INCENTIVES** that may generate and support structural interventions, along with a mobilization of greater and distributed public resources. Such measures include a wide variety of **INSTRUMENTS** from guidelines, mobile applications, training and awareness raising, to insurance programmes.

STRUCTURAL MEASURES require more **CONCENTRATED** and **SUBSTANTIAL FINANCIAL RESOURCES**. However, they have **IMPORTANT ECONOMIC** and **SOCIAL IMPACT**, but an assessment of these impacts, and the relevant cultural heritage data and its inherent value, are not systematically collected.

CENTRALLY PROVIDED pools of **POST-DISASTER PROTECTIVE EQUIPMENT** for preserving residual values and for preventing further collapsing should be accumulated.

Providing building owners with **GUIDELINES** and **REMOVELY ACCESSIBLE TOOLS** supporting **REGULAR MAINTENANCE** and **EARLY REPAIR** of deficiencies will help to substantially reduce the extent of damage.

After the disaster, partial as well as total **RESTORATION OR RECONSTRUCTION WORK** should preferably be carried out, with the **SAME MATERIALS** and **CONSTRUCTION TECHNOLOGIES** as the original as far as possible from the sustainability point of view.

RISK ANALYSIS of historic buildings and cultural assets should **ANALYSE, DESCRIBE** and **PROTECT** their special characteristics.

It is recommended that Operational Bodies and Owners be reminded that:

Flood

Simple compliance with current legislation will not sufficiently protect buildings.

More can be achieved in a **PRE-PLANNED RISK ANALYSIS** and **PREVENTATIVE APPROACH** to ameliorate the consequences of a flood incident from occurring, by involving the production of:

- A MAINTENANCE HANDBOOK
- A RISK MANAGEMENT PLAN
- APPROPRIATE INSURANCE COVERAGE
- STAFF AND OCCUPANCY TRAINING
- ADDITIONAL ACHIEVABLE PRACTICAL MEASURES

BUĐUĆI DOGAĐAJI

1. LOKALNA FOKUS GRUPA - POLJSKA

7. ožujka 2019. godine Regionalna razvojna agencija u Bielsko-Biali organizirati će sastanak lokalne fokus grupe. Naziv sastanka je „Procjena rizika i održiva zaštita kulturne baštine u promjenjivom okruženju“, u skladu s projektom.

1. LOKALNA FOKUS GRUPA - PRAG/TROJA, ČEŠKA REPUBLIKA

U utorak, **7. svibnja 2019.** godine, ITAM će zajedno s Općinom Prag - Troja organizirati 1. LFG događaj. Održati će se u zgradi **stare škole u okrugu Troja**. Događaj LFG-a imat će 2 dijela - jedan namijenjen širenju i **prezentaciji projekta lokalnim dionicima** (političarima, kriznim menadžerima i sl.) i **jedan otvoren za javnost**. Sudionici će imati priliku posjetiti povijesni mlin Troja koji je ugrožen potencijalnim poplavama. Organizatori vjeruju da prezentiranjem i raspravom o rezultatima projekta ProteCHt2save mogu dobiti vrijedne povratne informacije od prisutnih stručnjaka. Također će iskoristiti ovu priliku za koordinaciju buduće suradnje i informiranje dionika o međunarodnoj konferenciji o projektu u lipnju 2019. godine.

2. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA PROTECHT2SAVE - PRAG

Dana **27. lipnja 2019.**, ITAM CAS i Općinska - Prag Troja biti će domaćin međunarodne konferencije na temu „**Upravljanje zaštitom kulturne baštine u promjenjivom okruženju**“. Konferencija će se održati u povijesnoj konferencijskoj dvorani u središtu starog Praga. Mjesto je posebno prikladno za konferenciju ProteCHt2save, budući da je **povijesno središte Praga** rizično kulturno naslijeđe (UNESCO-a) koje predstavljaju utjecaji klimatskih promjena (u ovom slučaju poplave rijeke Vltave koje okružuju grad). U sklopu konferencije bit će organiziran i **tehnički posjet**.

Glavni cilj skupa je predstaviti najnovija dostignuća projekta Interreg Central Europe ProteCHt2save europskim i lokalnim vlastima i dionicima, s **posebnim naglaskom na iskustva u povijesnom Pragu**, te predstaviti perspektivu i iskustva s gledišta upravljanja zaštite kulturne baštine u promjenjivom okruženju.

*Poplave u okrugu Troja 2002. godine,
na prednjoj lijevoj strani barokni dvorac Troja*

LJETNO SVEUČILIŠTE ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA 2019. - AUSTRIJA

Ljetno sveučilište za zaštitu kulturnih dobara 2019. održava se zajedno s Međunarodnom ljetnom školom ENVIMAT 2019 na Dunavskom sveučilištu Krems od 8. do 13. srpnja 2019. godine.

Klimatske promjene i kulturni krajolici

Jednotjedni program temelji se na najnovijim istraživanjima i projektima financiranim od strane EU-a o klimatskim promjenama i procjeni rizika za prirodnu i kulturnu baštinu. Namijenjen je znanstvenicima, arhitektima, inženjerima, arheolozima, kustosima, upraviteljima kulturne baštine, konzervatorima, restauratorima, donositeljima odluka i politika, vojnom osoblju, diplomantima i postdoktorskim suradnicima. Fakultet uključuje međunarodne stručnjake o klimatskim promjenama, UNESCO-vu problematiku svjetske baštine, krajobrazne terase, modeliranje poplava i planiranje za hitne slučajeve kulturne baštine.

- Kotizacija za sudjelovanje u iznosu od 250 € uključuje materijale za tečajeve, večeru dobrodošlice i završnu večeru te studijsko putovanje kroz regiju Svjetske baštine UNESCO-a Wachau.
- Rok za podnošenje prijave je 10. lipnja, 2019.
- Vijesti i registracija:
www.donau-uni.ac.at/dbu/summeruniversity
- [Letak](#)

ProteCHt2save ključne činjenice

Trajanje projekta: 01.07.2017 - 30.06.2020

Proračun projekta: 2,150,549 €

ERDF financiranje: 1,787,110 €

Web stranica: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/ProteCHt2save.html>

VODEĆI PARTNER

National Research Council of
Italy - Institute of Atmospheric
Sciences and Climate

PROJEKTNI PARTNERI

Institute of Theoretical and Applied
Mechanics of the
Czech Academy of Sciences

University for Continuing Education
Krems Danube University Krems

Bielsko-Biala District

Regional Development Agency
Bielsko-Biala

Municipal of Ferrara

Municipal District Praha – Troja

Government of Baranya County

City of Kaštela

Municipal of Kočevje

